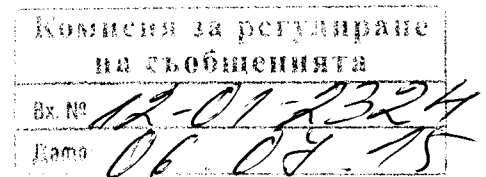

ДО
Д-Р ВЕСЕЛИН БОЖКОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯ ЗА
РЕГУЛИРАНЕ НА СЪОБЩЕНИЯТА
1000, гр. София
ул. „Гурко” № 6

УВАЖАЕМИ Д-Р БОЖКОВ,

Във връзка с открита с Решение № 249 от 01.06.2015 г. на Комисията за регулиране на съобщенията процедура на обществено обсъждане на Проект на Решение за приемане на Регулаторна политика за управление на радиочестотния спектър, приложено Ви представям становището на „Мобилтел“ ЕАД.

Приложение: *Съгласно текста.*

С УВАЖЕНИЕ:

.....
Искра Кусева
Пълномощник на
Изпълнителните директори на
„Мобилтел“ ЕАД

Становище на „Мобилтел“ ЕАД относно Регулаторна политика за управление на радиочестотния спектър

Във връзка с публикувания на официалната страница на Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) Проект на Регулаторна политика за управление на радиочестотния спектър (Проект), представяме становище на „Мобилтел“ ЕАД (Мобилтел), както следва:

1. Общи забележки

Предлагаме в Проекта да се предвиди, че Регулаторната политика ще се актуализира на определени интервали от време, които съобразно темповете за развитие на сектора би следвало да бъдат две или най-много три години.

2. Раздел V т.1.2. Обхвати 900 MHz и 1800 MHz

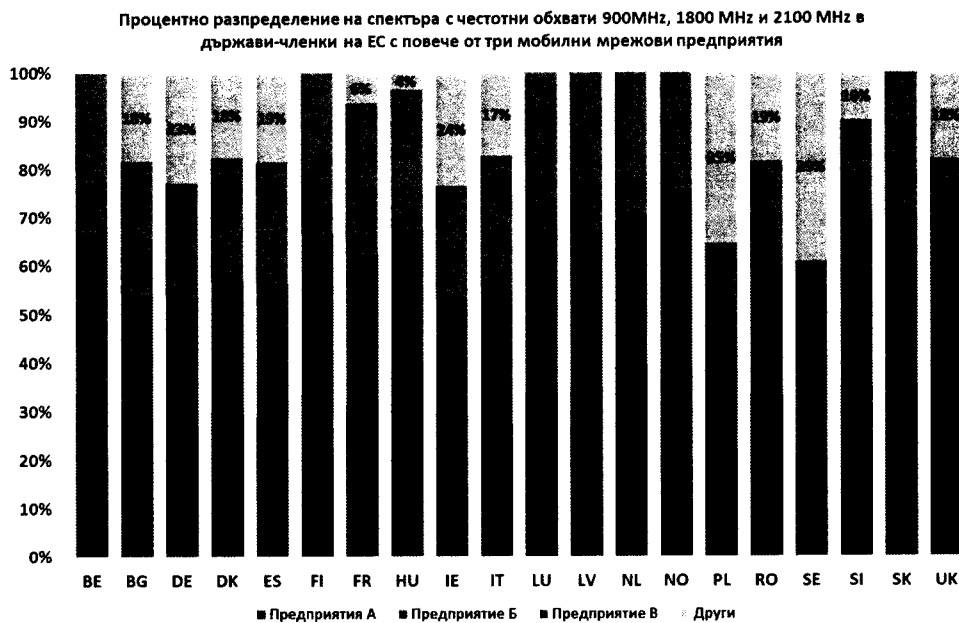
Мобилтел подкрепя намерението на КРС наличният свободен честотен ресурс да бъде предоставен за ползване за разширяване, модернизиране и развитие на електронните съобщителни мрежи на действащите мобилни предприятия при спазване на принципите и съобразно изискванията на Закона за електронните съобщения, както и предложението с оглед осигуряване на компактни и непрекъснати честотни блокове и ефективно използване на радиочестотния спектър в обхват 1800 MHz при необходимост да се извърши преразпределение на предоставения на предприятията честотен ресурс. Считаме обаче, че разпределението на свободния ресурс между предприятията, които предоставят електронни съобщителни мрежи следва да се извършва на база на стриктно спазване на принципите за законоустановеност, ефективност, прозрачност и пропорционалност. По този начин ще се гарантира и постигането на законовите цели за насърчаване на ефикасното ползване и гарантиране ефективното управление на ограничените ресурси и за насърчаване на инвестициите в инфраструктурата и стимулиране на иновациите.

С оглед избягване и ефективно предотвратяване на продължителното блокиране на спектър или на неефективното му използване свободният ресурс следва да се разпредели между предприятията, които имат доказана необходимост за разширяване, модернизиране и развитие на мрежата, като е необходимо същите да са използвали ефективно вече предоставеният им индивидуално определен ограничен ресурс.

В тази връзка важна стъпка в дейността на КРС е не само ограничаване на т.нар „презапасяване“ с ресурс, което може да бъде предотвратено, както на база действащата норма на чл. 113 от ЗЕС в случай на наличие на подобни практики, но и предвиждане на конкретни законови механизми, чрез законодателна инициатива за ефективно предотвратяване на продължителното блокиране на спектър или на неефективното му използване, каквато заявка е направена и в Актуализирана политика в областта на електронните съобщения на Република България 2015 – 2018 г. Същевременно според нас може да се приеме, че е налице „презапасяване“ и в случаите, когато е заявен допълнителен ресурс, без да е налице ефективно използване на вече предоставения, включително и в случаите, когато не е започнало използването му.

Нещо повече, считаме че следва да се прилагат и добрите практики, възприети от държавите-членки на ЕС, където количеството предоставен ресурс зависи от момента на придобиването му и в повечето случаи не е разпределен по равно между

участниците на пазара. В почти всички държави, в които има повече от 3 мобилни предприятия, 4-тия и 5-тия (където има) разполагат с по-малко ограничен ресурс, като това не следва да се третира като неравнопоставеност, предвид момента на навлизане на пазара и потенциалния брой абонати, като по този начин е съобразено и изискването за ефективно използване на наличния ресурс. В подкрепа на изложеното по-долу е представено графично изражение на разпределението на радиочестотния спектър в държавите-членки на ЕС, където има повече от 3 предприятия. При изчисляване на процентното разпределение е отчетен реално предоставения радиочестотен спектър на тези предприятия в радиочестотни обхвати 900 MHz, 1800 MHz и 2100 MHz (дуплексно спрегнати).

Източник: *Cullen International*

Видно от представената информация делът на предприятията (категория „други“), които реално разполагат с ограничен ресурс радиочестотен спектър в горепосочените три обхвата, в повечето случаи е по-малък от този на първите три. Изключението в Швеция се дължи на факта, че ресурса е разпределен между 6 дружества, което обяснява резултата от 39 % кумулативно (разпределен между три дружества).

С оглед гореизложеното, считаме че наличният свободен ресурс следва да се разпредели между предприятията, които са използвали ефективно предоставеният им ресурс и имат реална необходимост от предоставяне на допълнителен спектър за развитие на мрежите и услугите си. В противен случай ще се допусне „презапасяване“ със спектър от страна на предприятия, които не използват ефективно вече предоставеният им ресурс и на практика са го блокирали. Мобилтел е на мнение, че подобно разпределение не би съответствало на добрите европейски практики.

На следващо място, считаме че свободният спектърът в обхват 1800 MHz следва да бъде предоставен на предприятията, които са заявили желание за това и които са изпълнили кумулативните изисквания на ЗЕС.

3. Обхват 2 GHz

Предлагаме да се конкретизират действията, чрез които се планира да се извърши предоставянето на честотния ресурс от сдвоени ленти 1920-1980 MHz и 2110-2170 MHz. Следва да е налице яснота относно визията на регулатора по отношение на свободния ресурс в обхват 2GHz. Считаме, че в Регулаторната политика следва да бъде посочено какви са намеренията на КРС за управление на този ресурс, като предлагаме да се предвиди изрично възможността за предоставяне на предприятията изградили вече мрежи в посочения обхват с цел разширяването и развитие .

4. Обхват 2,6 GHz

По отношение на ресурса в радиочестотна лента 2500-2690 MHz в рамките на проведените до момента процедури по обществени консултации относно перспективите за ползването на този ресурс Мобилтел е изложил последователно позицията си, че освобождаването и предоставянето за ползване на радиочестотния спектър в обхват 2,5-2,6 GHz следва не само да бъде основен държавен приоритет, но и да се движи паралелно с процеса по освобождаване и предоставяне на радиочестотния спектър в обхват 800 MHz. Спектърът в обхват 2500-2690 MHz ще допринесе за развитието на иновативни услуги за мобилен и широколентов пренос на данни, като по този начин ще стимулира конкуренцията и ще осигури значителни ползи за потребителите и европейската икономика като цяло.

Същевременно практиката в държавите-членки на ЕС показва, че ресурса в обхвати 2,6 GHz и 800 MHz е бил разпределен паралелно. В тези случаи практиката е спектъра в 800 MHz да се използва за покритие на открити и закрити пространства в слабо населени и отдалечени райони, а този в 2600 MHz да се използва в градските райони и за осигуряване на капацитет за LTE технологията.

Всяко отлагане във времето на предоставянето на радиочестотния спектър в обхват 2500-2690 MHz паралелно с 800 MHz ще има непосредствен негативен ефект върху развитието на електронните съобщителни мрежи и услуги в страната, включително относно въвеждането на широколентови услуги (пряко свързано с икономиката, основана на знанието и развитието на електронното правителство, както и осигуряване на равни възможности до работни места и др.). Считаме, че в Регулаторната политика следва да бъде посочено какви са намеренията на КРС за управление на този ресурс, като предлагаме да се предвиди изрично възможността за предоставяне на предприятията, вече изградили мрежи в други обхвати и започнали изграждане на LTE мрежи, тъй като техните мрежи допускат подобно надстройкаване, при условие, че е налице достатъчно свободен спектър в бъдеще, които да бъдат използвани основно като слой за предоставяне на капацитет. В допълнение, следва да се подчертае, че освен доказаните възможности за технологично развитие, мобилните предприятия в страната, непрестанно потвърждават своята сериозна инвеститорска политика в развитие на мрежи и услуги и с цел максимално удовлетворяване на потребителските нужди.

5. Обхват 800 MHz

Цифровият дивидент е ключов фактор за развитието на сектора, обхващащ осъществяването на електронни съобщения. Подходът и принципите на управление на цифровия дивидент, възприемани от опраомощените държавни органи и институции,

ще окажат пряко влияние както върху състоянието на пазара на електронни съобщителни услуги, така и върху възможностите и гаранциите за защита на потребителския интерес и осигуряване на достъп на населението и бизнеса до иновативни и качествени електронни съобщителни услуги. Към момента на територията на Република България не може да се използва честотният спектър в обхват 800 MHz за мобилни комуникации, тъй като същият се използва от Министерство на отбраната (МО). Мобилтел подкрепя изразеното становище в Проекта, че една от основните предпоставки за развитието на LTE услугите в България е освобождаването на обхват 800 MHz. Ползите за предприятията от предоставяне за ползване на ограничен ресурс в 800 MHz биха били следните:

- ✓ Покриване с по-малко на брой базови станции слабо населените и отдалечени райони;
- ✓ Осигуряване на по-добро покритие в закрити пространства;
- ✓ Осигурява национално покритие на LTE мрежата;
- ✓ Устойчивост при преминаване от клетка в клетка – антените осигуряват по-големи зони на припокриване.

Няма съмнение, че цифровият дивидент е съществена предпоставка за развитието на сектора, обхващащ осъществяването на електронни съобщения. Неговото освобождаване от МО за ползване от предприятията, предоставящи обществени електронно съобщителни услуги е едно от необходимите условия за хармонизиране на честотния спектър в съответствие с рамката на ЕС, както и то би осигурило значителни ползи за потребителите. Същевременно, всяко отлагане във времето ще доведе до сериозно технологично изоставане на развитието на LTE услугите в България. В тази връзка напълно споделяме извода, че е наложително в краткосрочен план да бъдат предприети конкретни и ефективни политически мерки, които да гарантират освобождаването на цифровия дивидент във възможно най-кратки срокове.

Предлагаме да бъде дефиниран по-конкретни срокове, в който този ресурс ще бъде освободен за граждански нужди, като и да се посочено какви са намеренията на КРС за управление на този ресурс, като предлагаме да се предвиди изрично възможността за предоставяне на предприятията, вече изградили мрежи в други обхвати и започнали изграждане на LTE мрежи, тъй като техните мрежи допускат подобно надстройкаване, при условие, че е налице достатъчно свободен спектър в бъдеще, в които да бъде изграден слой за покритие.

6. Обхват 700 MHz

Считаме, че в Проекта следва да бъде посочена визията на КРС относно бъдещото използване на честотен обхват 700 MHz т.нар. „втори цифров дивидент“ за мобилни широколентови услуги. Не става ясно обаче каква е позицията на държавата относно бъдещото използване на втория цифров дивидент в България.

Както е посочено в Актуализираната политика, съществени решенията по отношение на този ресурс се очаква да бъдат взети на Световната конференция на Международния съюз по далекосъобщения (ITU) през 2015 г., която ще се проведе през ноември месец в Женева. Тъй като е посочено, че ще се стартира процес по оценка на ефективността на ползването на обхват 700 MHz преди провеждането на Световната радиоконференция, което означава, че същите следва да бъдат обсъдени на национално

ниво в кратки срокове, за да е налице стабилност, предвидимост и развитие на безжичните широколентови услуги.

Следва да бъде отчетен и фактът, че въпросите на радиочестотния спектър могат да имат различно влияние в отделните държави-членки на ЕС, като поради тази причина отчитането на националните особености е изключително важно. С оглед развитието на мобилните услуги за достъп до интернет в България бъдещото освобождаване на радиочестотната лента 700 MHz за мобилни широколентови услуги ще предостави значителни ползи за гражданите и потребителите. Нещо повече, радиочестотната лента 700 MHz може да бъде особено полезна за задоволяване все по-нарастващото търсенето на мобилен пренос на данни, поради по-добрите си характеристики за разпространение на сигналите, което от своя страна означава, че е възможно да поддържа по-добро качество на услугите особено на труднодостъпни места.

Считаме, че при предстоящата оценка, която следва да бъде направена от компетентните държавни органи трябва да се отчетат и всички потенциални ползи от освобождаването на радиочестотната лента 700 MHz за мобилни услуги, по-важните от които са:

- Намаление на разходите за изграждане на мобилни мрежи;
- Засилване ефективността на конкуренцията;
- По-голямо развитие на уеб-базираните услуги;
- Възможност радиочестотната лента 700 MHz да се използва за осигуряване на гражданска защита и помощ при бедствия.

7. Развитие на мрежи от четвърто поколение (LTE)

От изключително съществено значение за развитието на сектора на електронни съобщителни услуги в страната в унисон с най-съвременните европейски тенденции е именно въвеждането на технологията LTE. Всяко отлагане във времето на предоставянето на радиочестотния спектър в обхват 790-862 MHz ще има непосредствен негативен ефект върху развитието на електронните съобщителни мрежи и услуги в страната, включително относно въвеждането на широколентови услуги (пряко свързано с икономиката, основана на знанието и развитието на електронното правителство, както и осигуряване на равни възможности за достъп до работни места и др.). По този начин Република България ще изостане значително от останалите държави – членки по ниво на технически прогрес, като ще се възпрепятства значително въвеждането на нови технологии и мрежи от четвърто поколение (LTE стандарт). Забавянето ще има директен отрицателен ефект и върху БВП предвид значителната част, която имат приходите от електронни съобщения в него. Всичко това ще повлияе и на качеството на обслужване и потребителския интерес. Наличният свободен спектър в обхват 800 MHz обаче не е достатъчен за осигуряване на пълно покритие на мрежа по стандарт LTE, като са необходими допълнителни честоти.

ЕК вече предприе стъпки към хармонизирано въвеждане на LTE и в други обхвати, като прие проект на решение относно хармонизирането на честотите в обхват 2500-2690 MHz за наземни безжични системи, подходящи за предоставяне на електронни съобщителни услуги. Един от евентуалните стандарти, които биха могли да се допуснат в 2.6 GHz е именно LTE, който представлява еволюция на GSM и UMTS

стандартите и е от изключително значение за развитието на електронните съобщителни услуги.

Мобилтел е обявило реални тестове на LTE технологията в честотната лента на 1800 MHz. За тази цел се използва спектъра в 1800 MHz, който е технологично неутрален и това е един от основните примери за начините, по които Мобилтел се възползва в пълна степен от технологичната неутралност. В тази връзка и предвид невъзможността спектъра в 800 MHz и 2.6 GHz, като и самата КРС посочва, да бъде освободен едновременно единствения наличен към момента спектъра за развитие на LTE остава този в 1800MHz, поради което комисията следва своевременно да предостави същия за развитие на съществуващите мрежи, при спазване на законовите изисквания на ЗЕС. Непредоставянето на необходимия ресурс ще доведе до забавяне на превръщането на ресурса в източник на социални ползи и икономически растеж. Предлагаме посоченото да бъде отразено и в настоящия раздел, а не само при разглеждане на въпроса за обхват 1800MHz.

8. Основни задачи

Предлагаме да бъде променен приоритета на посочените от КРС задачи, като последните три бъдат поставени, непосредствено след „предприемане на действия с цел предоставяне на честотен ресурс в обхват 2.6 GHz след напълно освобождаване на обхвата за граждански нужди;“, тъй като както е посочено в раздела от проекта, разглеждащ развитие на мрежи от четвърто поколение посочените задачи, следва да бъдат решавани паралелно, поради своята взаимовръзка.